

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448, Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 2-4 pp. Administracja otwarta od g. 9-5, w niedziele i święta od 12-1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięcznie 3 zł., z odnośnieniem i przesyłką pocztową 3 zł. 50 gr., za granicą 7 zł., cena pojedynczego numeru na prowincji 10 gr., za granicą 1 zł., cena pojedynczego numeru w prowincji 10 gr., CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milim. przed tekstem 20 gr., w tekście 40 gr., za tekstem 10 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25% ograniczone o 50% drożej. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 gr. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Ogłoszenia cyfrowe, tabele oraz fantazyjne o 25% drożej. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 80187.

†
TERESA Z KOZIELL - POKLEWSKICH
PIŁSUDSKA
po krótkich cierpieniach zasnęła w Bogu dnia 8 września 1925 r. w wieku lat 53.
Nabożeństwo żałobne odbędzie się dziś we czwartek 10-IX o godz. 9 i pół, poczem odprowadzenie zwłok na cmentarz Rossa.
Siostry, Szwagrowstwo i Bratowa.

Czy już kupiliście książki i materiały piśmienne w Księgarni Stowarzyszenia Naucz. Polskiego
Czy pamiętacie jej adres
ul. Królewska Nr. 1 ???

Żyto do siewu „Wysokolitewskie“
poleca 694-2
Wileński Syndykat Rolniczy
Wilno, Zawalna Nr. 9.
Adres telegr. „Rolnicze”, tel. Nr. 328.
Zapisujcie się na członków Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

Źródło Pracy zawiadamia Wielce Szanowną Klientelę, że z dniem 9-go września uruchomiona została pracownia sukien i okryć damskich, pod kierownictwem wykwalifikowanej w najlepszych firmach w Warszawie Mistrzynie Cechowej. Wykonywa najwykwintniejsze toalety wieczorowe, wizytowe, oraz kostjumy, palta letnie i zimowe. Uruchomiony również dział bielizniarski. Wykonanie sumienne — ceny umiarkowane. W godzinach wieczorowych dla pań inteligentnych teoretyczno-praktyczne lekcje kroju i szycia w dziale krawieckim i bielizniarskim. Na życzenie, kończącym wydaje się patenta cechowe.

do dalszej taktyki żydowskiej, przeto wczoraj obradowało koło żydowskie, któremu poseł Rajch przedłożył sprawozdanie. W trakcie przerwy poseł Rajch złożył wizytę premierowi W. Grabskiemu i ministrowi oświaty St. Grabskiemu, po czym poinformował koło o wynikach rozmów.
Po udzieleniu instrukcji posłowi Rajchowi, koło żydowskie uchwa- liło swemu przewodniczącemu.

skutku paktu, jeżeli aljanci nie uczynią zadość życzeniom niemieckim, dotychczas art. 15 paktu Ligi Narodów.
WIEN, 9. IX. (Pat). „Neue freie Presse” zamieszcza następujące informacje w sprawie paktu gwarancyjnego, pochodzące z niemieckich źródeł rządowych: Zdaje się być pewnym, że ze stanowiska niemieckiego rokowania w Londynie miały przebieg sadawalniający. Projekt paktu ogranicza się wyłącznie do granic zachodnich. Ze strony Francji usiłowano w czasie konferencji rzeszozaw- ców prawnych poruszyć kwestję granic wschodnich. Ze strony niemieckiej spetakano się ze sprze- ciwem.

Zaprzysiężenie biskupów. Kto składał przysięgę?

Kardynał Kakowski, metropolita warszawski, arcybiskup lwowski ks. Twardowski, biskup krakowski ks. Sapieha, biskup przemyski ks. Nowak, biskup tarnowski ks. Wałęga, biskup wrocławski ks. Zdzitowiecki, biskup sandomierski ks. Ryz, biskup płocki ks. Nowowiejski, biskup piński ks. Łoziński, biskup lubelski ks. Fulman, biskup lucho-żytemierski ks. Gedlewski, biskup podlaski ks. Przedźwiecki, biskup łódzki ks. Tymieniecki, biskup wileński ks. Michałkiewicz i biskup polowy ks. Gall — z obrządku rzymsko-katolickiego; arcybiskup Szeszycki, metropolita lwowski, biskup stanisławowski ks. Chomyszyn i biskup przemyski ks. Kocylowski — z obrządku grecko-katolickiego i arcybiskup ormiański ks. Teodorowicz.
Nieobecni byli tylko z powodu choroby prymas i kardynał ks. Dalbor, który złożył przysięgę 13

WIEDEN, 9. IX. (Pat). „Neue freie Presse” zamieszcza następujące informacje w sprawie paktu gwarancyjnego, pochodzące z niemieckich źródeł rządowych: Zdaje się być pewnym, że ze stanowiska niemieckiego rokowania w Londynie miały przebieg sadawalniający. Projekt paktu ogranicza się wyłącznie do granic zachodnich. Ze strony Francji usiłowano w czasie konferencji rzeszozaw- ców prawnych poruszyć kwestję granic wschodnich. Ze strony niemieckiej spetakano się ze sprze- ciwem.
Rząd niemiecki został już zawiadomiony o tem, że rządy państw zachodnich uważają, że nadeszła już czas do odbycia zebrania ministrów spraw zagranicznych w sprawie paktu gwarancyjnego. Ze strony mocarstw zachodnich zaproponowano dzień 29-go września. Spotkanie miało się odbyć w jednej z miejscowości nad jeziorem Komo. Widocznie stało się to na życzenie Mussoli-

Otwarta została Bursa Polskiej Macierzy Szkolnej
dla uczniów szkół średnich przy ul. Wielkiej Nr. 60/5.
Zapisy przyjmuje Biuro P. M. S. ul. Benedyktyńska Nr. 2 m. 3, od godziny 10-5 po poł.

„POLSKA SKŁADNICA GALANTERYJNA“
wł. FRANCISZEK FRLICZKA Wilno, Sw. Jańska 6. Tel. 6-46.
Hurtowy skład Towarów Galanteryjnych i Norymberskich. Najtańsze Polskie Źródła Kupna Niel i Pończoch.
Specjalność dostawy do sklepów i Kooperatyw.

KLINIKA WĘGIEL kamienny OPALOWY
chorób dziecięcych U. S. B.
(Szpital Wojskowy na Antokolu)
rozpoczyna przyjęcia chorych dnia 12-go września r. b. 3256-1
Wileński Syndykat Rolniczy Wilno, Zawalna Nr. 9. Telef. Nr. 328. 695-2

Reforma rolna w Senacie.

WARSZAWA, 9. IX. (Pat). Połączona komisja senatu stosownie do swojej wczorajszej uchwały, wznowiła dziś obrady nad projektem ustawy o wykonaniu reformy rolnej. Przed przystąpieniem do dalszego głosowania zabrał głos sen. Biały (Piast) i w imieniu swego stronnictwa wniósł o reasumację wczorajszych uchwał, dotyczących podwyższenia maksimum posiadania, oraz uchylających przepisy represyjne w stosunku do właścicieli ziemskich, którzy przeprowadzili parcelację bez zachowania odpowiednich przepisów. Oświadczył dalej, że w razie odrzucenia tego wniosku, klub jego będzie zmuszony się zastanowić nad możliwością brania udziału w dalszych obradach oraz przedstawienia sen. Buzka na stanowisku referenta ustawy. Sen. Woźniński (Wyzw.) postawił wniosek o natychmiastowe przerwanie po-

WIEDEN, 9. IX. (Pat). „Neue freie Presse” zamieszcza następujące informacje w sprawie paktu gwarancyjnego, pochodzące z niemieckich źródeł rządowych: Zdaje się być pewnym, że ze stanowiska niemieckiego rokowania w Londynie miały przebieg sadawalniający. Projekt paktu ogranicza się wyłącznie do granic zachodnich. Ze strony Francji usiłowano w czasie konferencji rzeszozaw- ców prawnych poruszyć kwestję granic wschodnich. Ze strony niemieckiej spetakano się ze sprze- ciwem.
Rząd niemiecki został już zawiadomiony o tem, że rządy państw zachodnich uważają, że nadeszła już czas do odbycia zebrania ministrów spraw zagranicznych w sprawie paktu gwarancyjnego. Ze strony mocarstw zachodnich zaproponowano dzień 29-go września. Spotkanie miało się odbyć w jednej z miejscowości nad jeziorem Komo. Widocznie stało się to na życzenie Mussoli-

Zmiany w rządzie litewskim.

KOWNO, 9. IX. (Pat). „Lietuva” donosi, że niebawem mają być dokonane wielkie zmiany na stanowiskach rządowych i dyplomatycznych. Podobno mają ustąpić ministrowie: skarbu, sprawied-

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta)

Po uchwałach o powiększeniu maksimum.

Wydarzenia których stała się widownią komisja senacka obradowa- jąca nad reformą rolną skomplikowały znacznie sytuację. Staje się ona tem trudniejszą, że w chwili obecnej niema w Warszawie kilku przy- wódców stronnictwa, a przede wszystkim brak kierowników P. S. L.
Wczoraj przybył już v. prezes klubu, pos. Kiernik; dziś ludowy oczekują przybycia prezesa Witosa. Sytuację ludowców utrudniła ogromnie secesja P. P. S. z obrad komisyjnych, partja ta bowiem w sejmie systematycznie popierała ustawę o reformie rolnej i trzymała się wespół z P. S. L. jednolitej taktyki.
Przypuszczają, iż dziś będzie mógł kierownik ministerjum reform rolnych p. Radwan przedstawić zestawienia statystyczne ilustrujące po- łożenie gospodarze, jakie wyniki na te uchwalenia wniosków o pod- niesieniu maksimum. Zaznaczyć tu należy, iż analogiczne poprawki przedstawiał klub Związku Ludowo-Narodowego podczas debat sejmowych nad reformą.
Wotując za niemi senatorowie Związku Ludowo-Narodowego pod- trzymywali stanowisko zajmowane przez klub sejmowy.
Dzisiaj o g. 4-ej po południu zbiorą się na narady zarządy klubów parlamentarnych Z. L. N., by omówić wytworzone położenie. W ciągu dnia dzisiejszego będą się naradzały także i inne kluby senatorskie.
W kołach rządowych panuje nastroj optymistyczny i przekonanie, że uda się znaleźć wyjście z trudności. Należy dodać, że w komisjach senackich istnieje 2 cytowania przedłożenia, a obecne jest dopiero pierw- szym czytaniem.

Ekspozycja premjera Grabskiego.

Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowej komisji skarbowo-budżeto- wej, na której będzie omawiana sprawa generalnej inspekcji kolejowej prem. Grabski wyzyskał to okoliczność do wygłoszenia ekspozycji o sytuacji finansowej i gospodarczej państwa.

Ulgi podatkowe dla dotkniętych klęską powodzi.

Ministerjum skarbu poleciło, aby płatnikom podatków gruntowego, dochodowego i majątkowego, którzy dotknięci zostali klęską powodzi tegorocznej odrażać wszystkie należności na rok bieżący i zaległości za lata ubiegłe z tytułu tych podatków do dn. 30. IX 1925 r. w wy- padkach zniszczenia plonów na połowie lub więcej przestrzeni użytko- wanych gruntów poszczególnych gospodarstw. Odroczenie to może być udzielone przez naczelników urzędów skarbowych w porozumieniu z właściwymi starostami na skutek indywidualnych podań właścicieli majątków ziemskich oraz na skutek zbiorowych podań i wniosków zwierzchności gminnej dla drobnych rolników, posiadających gospodar- stwa do 43 ha. Termin składania podań i przedstawiania wniosków upływa 30. IX r. b. o czym polecono izbom skarbowym bezzwłocznie podać do wiadomości odnośnych zarządów gminnych.

Prezes koła żydowskiego członkiem polskiej delegacji na zjazd unji międzyparlamentarnej.

Prezes koła żydowskiego, poseł Rajch, wyjeżdża do Ameryki, jako członek delegacji parlamentarnej Polaki na zjazd unji międzyparlamentarnej, który się zbierze w ostatnich dniach września na sesję doroczną w Waszyngtonie. Penieważ ortodoksi czynili pewne zastrzeżenia co

Liga Narodów.

Zmiana art. 16.
GENEWA, 9. IX. (Pat). W najbliższych dniach delegacja polska podpisze poprawkę do art. 16 paktu Ligi Narodów. Poprawka ta, przyjęta przez piąte zgromadzenie, wzmacnia sankcje międzynarodowe w stosunku do państwa, które by naruszyło pakt, rozszerzając działania sankcji również na oby- watele państwa napadającego, znajdujących się na terytorjum dane- go państwa. Poprawkę tę podpisa- ła przed kilku dniami Francja.

Plebiscyt w Mossulu.

Turecka delegacja wręczyła we środę generalnemu sekretarzowi Ligi Narodów memorandum, w którym odpowiada na ostatnie expozycje angielskiego ministra kolonji Amerygo i domaga się za-

W sprawie paktu gwarancyjnego.

BERLIN, 9. IX. (Pat). Kilka pism wieczorowych podaje wiadomość pochodzącą z Paryża, że po konferencji w sprawie paktu reńskiego, w której Polska i Cze- chośłowacja nie wezmą udziału zostanie konferencja, poświę- cona sprawom bezpieczeństwa Europy Wschodniej. Według pism paryskich ministrowie spraw za- granicznych w Genewie przedysku- towali możliwość utworzenia

Wojna w Marokko.

MADRYT, 9. IX. (Pat). Oficjal- ny komunikat stwierdza, że cała kolumna generała Saro wyłodo- wała w zatoce Alhucemas, zajęła meone pozycje oraz wzięła do nie- woli wielu jeńców i zdobyła mat- erjał wojenny. Straty hiszpańskie

Życie ekonomiczne.

G I E Ł D A.
WARSZAWA, 9. IX. (Pat). — Dolar 5,75 — 5,77 — 5,78, Holandia 229,75 — 230,80 — 229,20, Londyn 27,69 — 27,76 — 27,62, Nowy - York 5,68 — 5,70 — 5,66, Praga 18,90 16,94 — 16,94, Szwajcaria 110,00 — 110,25 — 109,75, Wiedeń 80,80 — 80,50 — 80,10, 5% pol. konw. 48,50, 8% konwers. 70, dolarowa 61 — 60,50 (w złotych 346,70 — 344,85), 4 1/2% listy zastawne niemieckie przed- wojenne 16,80 — 16,85 — 16,45, 4 1/2% warszawskie przedwojenne 12,75 5 proc. warsz. przedwoj. 15,00 — 15,40, 6 proc. obligacja m. Warszawy 16 r. rublowa 7,80.
Zapotrzebowanie bilonu.
W prasie w ostatnich czasach poruszana była sprawa nadmierne- go, jakoby przeżywania rynku bi- lonem i biletami zdawkowymi, co miało jakoby powodować utrud- nienia w obiegu pieniężnym.
Zaprzeczeniem tego poglądu jest ostatni stan rachunków Banku Polskiego na d. 31 sierpnia r. b. Z aktywnego stanu tego znika su- pelenie pozycja, wykazująca zapas w Banku Polskim monet srebrnych i bilonu, który na d. 20 sierpnia r. b. wynosił 20,5 milion. zł. Zap- as ten stanowił własność Banku Polskiego. Wydatkowanie tego za- pasu w ciągu jednej dekady do- wodzi, iż na bilon srebrny i pa- pierowy jest duże zapotrzebowanie. Pewien nadmiar bilonu w większych miastach powstawał jed-ynie wskutek zbyt powolnego rozprzodzenia bilonu po całym państwie.
Loteria Państwowa.
Losy do I-jej klasy dwunastej loterii państwowej zostały już wy- dane i są do nabycia we wszyst- kich kolekturach.
Plan tej loterii jest jeszcze kor- rzystniejszy od poprzedniej, pod- wyższono bowiem nietylko premje

z 200.000 zł. na 250.000 zł., ale zwiększono też i to bardzo znacz- nie ilość wygranych.
W poprzedniej loterii było 10 wygranych po 2.000 zł., a 14 po 1.000 zł., obecnie ustanowiono 60 wygranych po 2.000 zł., a 120 wygranych po 1.000 zł. Sama wszyst- kich wygranych tej loterii wynosi 9.824.000 zł. i rozdziela się tylko na 65.000 losów.
Szansne wygrania są duże, gdyż jest 32.500 wygranych, zatem od- drugi los wygrywa, przy szczegó- wym połączeniu głównej wygranej z premją można wygrać na jeden los 400.000 zł.
Jakkolwiek ciągnięcie I-jej klasy tej loterii wyznaczono dopiero na połowę października, znaczna ilość losów już w pierwszym dniu ich wydania została sprzedana.
Cenę losów oznaczono na 40 zł., 6wartki — 10 zł.

Związek Ludowo-Narodowy. KOMUNIKAT.

Pierwsze powakacyjne zebranie koła Zwierzynieckiego Związku Ludowo-Narodowego odbędzie się we czwartek 10 września r. b. o godz. 7 wiec. w lokalu Koła Moutuski Nr. 32 w podwórzu na którym D-r Barowski wygłosi od- czyt o gruzliwej, jako kwestji społecznej i o sposobach zwalczania jej. Jednocześnie Zarząd Koła po- wiadami członków i sympatyków że biblioteka związku czynna jest w środy od 5-7 wiec.
— Koło Zjednoczone Zw. Lud. Nar. zawiadamia swych członków, iż w niedzielę 13 września, o godz. 1-jej, w sekretarjacie koła (Lwowa- ska 7, m. 6) p. Wład. Życka wygłosi pogadankę o Polakim morzu i Kaszubach.

CZYTAJcie „Głos Wileński“

Z Mińszczyzny.

(Telefonem ze Stolicy).

Rozstrzelanie księdza

Donoszą z Połocka, że w pociągu osobowym, który szedł z Witebska do Połocka, jechał ksiądz Jan Górkowski z Smoleńska. W rozmowie prywatnej, prowadzonej w języku rosyjskim, ksiądz żalował wysłanych do gubernji Archangielskiej swoich znajomych, od których otrzymał wiadomość, że im bardzo źle się powodzi i że z trudem dostają niezbędne artykuły pierwszej potrzeby. Świadkiem tej rozmowy był agent G. P. U., który sprawdził dokumenty u podróżnych i przy padkowo usłyszał cichą rozmowę księdza Górkowskiego. Natychmiast więc zaarrestował go i na stacji Sirosine oddał do dyspozycji kolejowego oddziału G. P. U., oskarżając go o podburzanie ludności przeciwko władzy sowieckiej i o szpiegostwo na rzecz Polaków. Przy rewizji osobistej u księdza Górkowskiego znaleziono wspomniany list z gub. Archangielskiej od niejakiego Wróblewskiego, co okazało się dostatecznym dowodem winy księdza Górkowskiego (list pisany po polsku). Niemaszeliwego bez żadnego sądu rozstrzelano.

Rozbicie oddziału karnego.

W nocy z dnia 6 na 7 września b. r. z Berysowa wyruszył większy oddział G. P. U., który miał za zadanie wyłapać ukrywających się w lasach „Worebiowskich”, oraz w lasach wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza oddziały powstańcze. Oddział maszerował przez las, przestraszając wszelkie wymagane przez ustawę wojskową ostrażności. Partyzanci byli uprzedzeni przez miejscową ludność o mającej się odbyć obławie i uciekli z lasów. Kiedy oddział G. P. U. przemarszerował, partyzanci z tytułu odkrytych ognia z karabinów maszynowych. W oddziale G. P. U. powstała skrępną panika, ludzie rzucili się do ucieczki we wszystkie strony, podobno wielu przy tem miało zginąć.

Dzień polityczny.

Narady genewskie.

Pomimo doświadczeń wojennych, które wykazały aż nadto jaszkawo, jak mała realnie wartość stanowią wszelkie układy papierowe, Europa, wywołana wojną, a nekana trudnościami gospodarczymi, chce się zabezpieczyć przed wojną — papierowymi układami. Stąd wypłynął t. zw. protokół genewski, wynaleziony na sesyjnej sesji zgromadzenia Ligi Narodów, stąd wypływa t. zw. traktat reński, mający ustalić stan pokoju w zachodniej Europie.

Przemowa szefa rządu francuskiego Painlevo, inauguracyjna obrady wrześniowe zgromadzenia genewskiego, przede wszystkim była poświęcona właśnie zagadnieniu zabezpieczenia pokoju.

Najbardziej interesującą deklaracją, zrodzoną właśnie w tym celu w Genewie, był zaszczytny protokół genewski. Życie wykazało rytm, jak wielką rolę mieli ci, co się do tego protokołu odnosili septycznie. Nikt bowiem inny, jeno ci, co należeli do najautentyczniejszych rodziców protokołu, najszybciej się od niego odwrócili.

P. Painleve, zagajając obrady zgromadzenia, musiał dotknąć także kwestji protokołu. Z tonu jego przemówienia widać, iż protokół pozostaje na wokandy jedy nie jako ideał.

Czynnik polityczny widzą już inne zagadnienie konkretne. Jest nim pakt reński, jako jeden z traktatów, które zainteresowane państwa zawierają pomiędzy sobą w celu zawarcia pokoju. Pierwszym z tych traktatów obronnych ma być porozumienie Francji i Anglii z Niemcami.

Bezpośrednio z tem pozostaje w związku kwestja wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów, na co szef rządu francuskiego położył silny nacisk.

Dla nas wszystkie te kwestje omawiane nie są pozbawione bezpośredniego znaczenia, gdyż nie dają, iż w grę wchodzi Niemcy, który w ten sposób chce odzyskać dawne swe stanowisko w świecie politycznym.

Dla nas wyłania się jako jedna z azolowych dziś kwestji nasz i Niemiec stosunek do Rady Ligi: czy będziemy równomiernie potraktowani przez państwa jak i Niemcy i równocześnie z nimi uzyskamy reprezentację w Radzie Ligi.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Wszystkie owe zabiegi nie mogą wstrzymać nas w podstawowej pracy państwowej, która będzie pomimo wszelkich traktatów: należyte wzmocnienie społeczeństwa i państwa, gotowego zawsze do stanowczej obrony swych granic i swych interesów.

Dyktator turecki Mustapha Kemal przybył do Augory w związku z sprawą Moosulu.

Uproszczenie administracji powiatowej na ziemiach wschodnich.

Minister spraw wewnętrznych, dążący do jak najściślejszego kontaktu władz administracyjnych z ludnością na Ziemiach Wschodnich zarządził powołanie do życia instytucji urzędników objazdowych.

Zakres czynności władz administracji ogólnej jest tak rozległy i różnorodny, że poprawa stosunków obywateli tylko w dziale zarządu państwowego powinna przynieść znaczną korzyść zarówno ludności jak i państwu.

Tworzenie nowych powiatów, które stanowiłyby najwłaściwsze rozwiązanie tego problemu natrafia, niezależnie od względów finansowych i statutowych, na szczególne trudności z powodu braku odpowiednich miejscowości, nadających się na siedzibę władz powiatowych oraz ze względu na warunki, w jakich rozwijają się samorządy powiatowe.

Biorąc wszystko pod uwagę p. minister spraw wewnętrznych uznał za wskazane zarządzić:

1) Władze administracyjne będą wywoływały interesantów do osobistego stawienia się w urzędzie jedynie w wypadkach koniecznej potrzeby, dotyczy to zwłaszcza rozpraw karno-administracyjnych, do czasu wprowadzenia w województwach wschodnich postępowania mandatowego, w myśl czego pan minister przedłożył Radzie Ministrów projekt rozporządzenia o rozciągnięciu na województwa wschodnie przepisów o postępowaniu mandatowym.

2) W razie stawienia się w urzędzie stron, zwłaszcza zamieszkałych, czy to wskutek wezwania, czy z własnej inicjatywy, władze administracyjne mają załatwiać interesantów bez niepotrzebnej zwłoki i procedury tegoż samego dnia, szczególnie jeżeli chodzi o interesantów zamieszkałych.

3) Interesantom niepiśmiennym należy poczynić najdalej idące ułatwienia przy składaniu przez nich oświadczeń, próśb oraz środków prawnych do protokołu.

4) Należy wykorzystywać organy samorządowe w celu ogłaszania ludności nowych zarządzeń i postanowień ogólnie obowiązujących.

5) Część spraw administracyjnych i instancji, ściśle określona dla każdego powiatu przez wojewodę odnośnie, ma być stale za-

łatwana na miejscu w gminach w czasie objazdu powiatów.

Wnioski powyższe i szereg innych, uwzględniające potrzeby ludności wiejskiej zostały aprobowane sekcji komitetu politycznego Rady Ministrów i w związku z tem postanowiono:

1) Do każdego starostwa obok starosty odpowiedzialnego za ogólny zarząd sprawami zarówno państwowymi jak i samorządowymi, przysięśli należyte wykwalifikowanego urzędnika referendarskiego I-ej kategorii, któryby spełniał funkcje urzędnika objazdowego.

2) Zadaniem urzędnika objazdowego jest utrzymanie stałego bezpośredniego kontaktu między władzą administracyjną I-ej instancji a ludnością powiatu oraz przygotowanie względnie załatwienie konkretnych spraw urzędowych na miejscu.

3) Urzędnik objazdowy występuje na zewnątrz na zasadzie ogólnych przepisów o organizacji władz administracyjnych I-ej instancji z ramienia starosty i w jego imieniu, w granicach upoważnień, udzielonych mu przez starostę i ma prawo korzystania z pieczęci urzędowej.

Do kompetencji urzędnika objazdowych mogą być przydzielane sprawy następujące: przyjmowanie ustnych i piśmiennych podań od ludności, przeprowadzanie na miejscu wszystkich dochodzeń do załatwienia poruszonych lub przydzielonych mu spraw, wydawanie decyzji w sprawach niecierpiących zwłoki, lub nie wymagających osobistej decyzji starosty, przeprowadzanie rozpraw i wydawanie orzeczeń administracyjnych w granicach określonego przez starostę maksimum kary, wydawanie dowodów osobistych i zaświadczeń urzędowych, względ w gospodarce gminną, w szczególności co do sposobu załatwiania spraw z zakresu administracji państwowej, lustracja posterunków policji państwowej pod względem spełniania funkcji ochrony bezpieczeństwa i spokoju publicznego oraz inne poruszone przez starostę sprawy.

W związku z powyższymi zarządzeniami p. ministra spraw wewnętrznych Wojewoda wileński ma wydać w czasie najbliższym starostom województwa wileńskiego zarządzenia realizujące rozporządzenie.

Kronika wileńska.

— Od Administracji. Do numeru dzisiejszego załącza się cennik maszyn i narzędzi rolniczych na sezon zimowy Zygmunta Nagrodzkiego.

Urzędowe.

— Wyjazd ministra Wł. Raczkiewicza. Wczoraj wieczorem, zegnany na dworcu przez przedstawicieli władz miejscowych odjechał poślednim pociągami do Warszawy p. minister spraw wewnętrznych Władysław Raczkiewicz.

W czasie swego paradiowego pobytu nieoficjalnego w naszym mieście p. Minister żywo interesował się sprawami województwa. W związku z tem p. Minister odbył szereg konferencji z p. o. wojewodą wileńskim p. Olgiem Malinowskim oraz wyższymi urzędnikami urzędu wojewódzkiego. (r.)

Z miasta.

— Sanacja finansowa wileńskiej Kasy Chorych. Główny Zarząd Kasy Chorych w Warszawie wspólnie z Zarządem Wileńskim przystąpił do sanacji finansowej naszej Kasy Chorych, która wykazała ostatnio deficyt 70 tysięcy złotych. Na pogorszenie się stanu finansowego Kasy Chorych wpłynęły najgłośniejsze zaległości powstałe w ostatnich miesiącach, które dosięgły około 400 tysięcy złotych. W tem 48 tysięcy długu p. dyr. Rychłowskiego. Wskutek tych zaległości lekarze i personel do września nie otrzymali należności za lipiec. Ponieważ widoki ściągnięcia zaległości okazały się minimalne trzeba było pomyśleć o radykalnych środkach zaradczych. Z inicjatywy centrali warszawskiej postanowiono przeprowadzić częściową redukcję personelu i obniżyć pozostałym obory o 25 proc. przez przeniesienie do niższej kategorii plac. Wniosek obniżenia poborów zrealizował prawie jednogłośnie aprobatę Rady Kasy Chorych. Jest to środek tymczasowy. Gdy polepszą się finanse Kasy Chorych powróci dawne uposażenie.

Dzięki zarządzeniom już wydanym lekarze mogli obecnie otrzymać należności za lipiec.

Sprawy miejskie.

— Postoje wozów ciężarowych. Na skutek podania kłopotów i innych obywateli miasta Wilna w sprawie ustalenia miejsca postoju dla wozów ciężarowych specjalna komisja po-

nownie obejrzała w obrębie I komisariatu place, nadszające się na cel powyższy i sformułowała wniosek, że prócz rynku Stefanowskiego wozy ciężarowe mogą mieć postój na Staro-Bosackim placu od strony ulic Końskiej i Wszystkich Świętych, oraz na placu przy ul. Zawalnej, około domów pod Nr. 27, 29, 31. (l)

Sprawy rolnicze.

— Z urzędu ziemskiego. Prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Wilnie p. Alfred Naleszkiewicz udał się na 6-tygodniowy urlop wypoczynkowy. W sprawach służbowych zastępuje go p. Tadeusz Świątliński Nacelnik Wydziału Urzędów Rolnych.

Sprawy szkolne.

— Przyjazd kuratora. Nowo-mianowany kurator okręgu szkolnego Wileńskiego, p. Ryniewicz przyjechał do Wilna 20 września r. b. (zs)

Sprawy robotnicze.

— Kredyty na zasiłki. Ministerstwo Robót Publicznych przekazało, w najbliższym czasie kredyty na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych w Wileńszczyźnie.

Wysokość kredytu pozostała taką samą jak w miesiącach poprzednich.

Sprawa zaś dalszej wypłaty zasiłków dla bezrobotnej inteligencji ze względów technicznych nie została jeszcze załatwioną. (zs)

Sprawy białoruskie.

— Kofiskata. Z polecenia Komisarsza Rządu skonfiskowano czasopismo białoruskie p. l. „Życie Białorusa” Nr. 7, z datą 9 września r. b.

Konfiskacie uległ cały nakład w ilości 2.200 egzemplarzy.

Powodem zarządzenia konfiskaty był wydrukowany w piśmie wspomnianym artykuł sprzeczny z art. 129 k. k. (r.)

Sprawy kolejowe.

— O bezpieczeństwo linii kolejowych. Komisja ministerjalna w składzie insp. Zychonia, nac. Rejonowego insp. Kanfmana, przyjechała do Wilna dla zbadań stanu bezpieczeństwa linii kolejowych i wczoraj wyjechała na linię magistralną Wilno — Białystok.

Po powrocie, komisja wyjedzie na linię kolejową przygraniczną, gdzie badać będzie warunki bezpieczeństwa tych linii oraz ochrony pociągów.

Co robi Liga Obrony Powietrz. Państwa.

Ze względu na odbywający się Tydzień Lotniczy i zainteresowanie się społeczeństwa, na jakie cele są spotykane zbierane fundusze — otrzymaliśmy od dyrektora Zarządu Głównego Ligi Obrony Powietrznej Państwa p. Tadeusza Gąrczyńskiego następujące wyjaśnienia:

Zadaniem Ligi jest dopomożenie państwu w zorganizowaniu silnego lotnictwa. Webec tego zręczamy uwagę przedewszystkiem na te działy, które nie zostały uwzględnione w budżecie państwowym. Do poważniejszych naszych dzieł należy:

Budowa Instytutu Aerodynamicznego, którego budowa w ciągu dwóch do trzech miesięcy będzie ukończona. Ogólny koszt wyniesie 700 000 zł.

Szkola pilotów w Poznaniu. Na 60 uczniów — 17 już umie latać samodzielnie. Szkolenie innych postępuje tak szybko, że w ciągu tego roku cały kurs ukończy. Ogólny koszt szkoły wynosi 325.000 zł., z czego większą część została już wpłaconą.

Komitet w Łodzi nabył lotnisko, wybudował doń szosę i zbudował hangar. Koszt ogólny przekracza 120.000 zł.

Budujemy hangar w Warszawie kosztem 30.000 zł. Posiadamy 5 samolotów. Wysłaliśmy 5 ukończonych inżynierów na studia lotnicze do Francji. Przeprowadziliśmy kurs dla instruktorów modelnictwa lotniczego w szkołach średnich. Wydajemy dzieła lotnicze. Prowadzimy kurs dla mechaników w Bydgoszczy. Posiadamy stację aerologiczną w Wilnie. Dopomagamy polskim wynalazcom i konstruktorom itp. Wogóle twierdzą, że wszelka praca lotnicza po za wojskiem jest przez nas wydatnie wspomagana, niezależnie od naszego programu.

Prace wymienione wykonał zarówno Zarząd Główny, jak i poszczególne nasze komitety, których mamy około 700 zorganizowanych. W skład Głównego Zarządu, który kieruje całością prac Ligi na całym terenie Rzeczypospolitej, wchodzi: wiceprezes Stanisław Orłowski (prezes), b. prezes Rady Ministrów Antoni Ponikowski (wiceprezes), senator Wacław Jannaszewski (wiceprezes), dyrektor Izby Francusko-Polskiej Wacław Ostrowski (skarbnik), ppłk. Janusz Grzędziński (sekretarz generalny), poseł Małczyński, poseł Marweg, B. Barysiński, prof. Os. Witoczyński, mjr. Piotraszek, dr. K. Vacquarot, gen. Zaruski.

Zadaniem tej komisji jest uzgodnienie ochrony linii kolejowych z władzami administracyjnymi i wojskowymi kolejowymi. — Z ramienia władz kolejowych ochronę pełnią mają uzbrojeni strażnicy kolejowi. (zs)

— Inspekcja pożarnictwa. Ministerstwo Kolei udzieliło zezwolenia Zarządowi Głównemu Związku Straży Pożarnych na przeprowadzenie inspekcji urządzeń przeciwpożarowych na poszczególnych stacjach wszystkich Dyrekcji.

Wspomnianą inspekcję przeprowadzać będzie personel techniczny G.P.R. Zw. Str. Pożarnych. (zs)

— Rozwój pożarnictwa na kolejach. Dyrekcja Kolei Państw. w Wilnie, dając do podniesienia bezpieczeństwa pożarowego na kolejach, zamierza zwołać do Wilna zjazd wszystkich komendantów kolejowych straży pożarnych na inspekcyjno-szkolną konferencję, oraz zorganizować w Wilnie zjazd kolejowych straży pożarnych z całej Dyrekcji na ćwiczenia konkursowe. (zs)

Kronika polityczna.

— Kradzież z włamaniem. Do mieszkań p. Katarzyny Pisko-Romuszkiewicz włamał się przez okno złoczyńca, który zrabował: garderobę, obuwie i inne rzeczy, wartość 1000 zł.

— Ujęcie szklki złodziejskiej. W związku z kradzieżą popełnioną w mieszkaniu Owseja Barana przy ul. Szopena Nr. 4, skąd skradziono różne rzeczy wartość 5000 zł, policja jak donosił „Dzien. Wil.” przytrzymała jednego ze złoczyńców, a mianowicie Pejsacha Kamisera, w chwili przewożenia tych rzeczy z miejsca pierwotnego ukrycia.

W wyniku energicznego dochodzenia, funkcjonariusze ekspozytury śledczej zdolali ująć wszystkich uczestników tej kradzieży w osobach: Gesi Bras, Sont Gurwicz, Lejby Wajborda i Abrama Rita.

Dobre to towarzysystwo — samknie zostało na Łukiszkach.

Posszkodowany odzyskał swą własność. (r)

Teatr, muzyka i sztuka.

— Występy Antoniego Fertnera w Teatrze Polskim. Dziś w dalszym ciągu ciekawą się niesłabnącym powodzeniem święta sztuka Kiedrzyńskiego p. t. „Najszczęśliwszy z ludzi” z udziałem znakomitego artysty A. Fertnera. Nieustannie wzbucha śmiechu i zrywając się co chwile oślaski w czasie akcji, wymownie świadczy, że doskonała ta sztuka przypadła do gustu publiczności wileńskiej.

W przygotowaniu pod kierunkiem reżyserki i z udziałem znakomitego gościa A. Fertnera dopięcia sztuka Tristana Bernarda p. t. „Kurnik”. Resztę obsady tworzą pp. Pessyńska, (gość z Warszawy), Frenklówna, Jasińska, Rychłowska, Detkowski, Purzycki, Hajduka i inn.

Reduta na prowincji

Brześć.

Dn. 2-go b. m. Reduta stanęła w Brześciu. Przeprowadzono konferencję z władzami administracyjnymi w województwie, z czynnikami wojskowymi z D. O. K. I z miejscowymi redakcjami prasy — Expressem Połockim i Kurjerem Połockim. Osiągnięto zupełne porozumienie co do udziału w organizowaniu akcji kulturalno-artystycznej na Polesiu, bardzo, wedle miejscowej opinji, upełnionej. Myśl starych doświadczeń została przyjęta entuzjastycznie. Należy zaznaczyć, że Polesie wymaga specjalnej troski w tym zakresie, ponieważ niejednokrotnie padała ofiarą niefortunnych imprez artystycznych samowolnych trup teatralnych. Ludność miejscowa jest żarna i z niepokojem odnosi się do jakiegokolwiek iniejowania akcji artystycznej. Przyjazd Reduty był, śmiało rzec można, wyłomem w usprawiedliwionej kreszacji psychologicznej antyteatralnej mieszkańców Brześcia, najważniejszego ośrodka Polesia. Zespół Reduty, przedstawiającemu sztukę „Zeruty” Kiedrzyńskiego „Ucieka mi przepióreczka...” w sali „Ogniska Kolejowego” zgotowano serdeczne przyjęcie. Zainteresowanie sztuką i grą ogromne.

Wedle opinji ludzi, znających miejscowe stosunki, pierwszy raz od długich lat, tak licznie i serdecznie zareagowano na insensowne słowo polskie. Momenty cisy w teatrze były impenujące i świadczyły o inteligentnym, skupionym rezonansie widowni. Po przedstawieniu szereg osób ze społeczeństwa brzeskiego, zwróciło się do kierownika Reduty p. Juljusza Osterwy, z gotowością współpracują i prośbą o pomoc w organizowaniu życia kulturalnego i artystycznego.

— Czy jesteś przebiegłony? — Bynajmniej, noszę tę chustę potylicy, by moi znajomi nie widzieli krawców, które ona kupiła mi na imieniny według własnego gustu.

— Jest to prawdziwy poliglot; mówi po niemiecku, po francusku, po włosku...

— A czy zna także esperanto? — Mówi jak urodzony esperancista, „Karikaturen” — Oslo.

TEATR POLSKI „Lutala”
Występy
ANTONIEGO FERTNERA
Dziś po raz piąty
„Najszczęśliwszy z ludzi”.
Komedja Kiedrzyńskiego.
Początek o godz. 8 min. 15 wiecz.

Aktor: Chcesz mnie pan zwolnić? Blaczego? Dyrektor: Bo nie podobasz się pan publiczności. Aktor: Przeproszam, gdy wczoraj wieczorem jako Romeo umierałem, cała sala płakała. Dyrektor: Tak, bo wiedzieli, że to tylko komedja.

— Czy jesteś przebiegłony? — Bynajmniej, noszę tę chustę potylicy, by moi znajomi nie widzieli krawców, które ona kupiła mi na imieniny według własnego gustu.

— Jest to prawdziwy poliglot; mówi po niemiecku, po francusku, po włosku...

— A czy zna także esperanto? — Mówi jak urodzony esperancista, „Karikaturen” — Oslo.

Z prowincji.

TROKI
„Express Wileński”, swoim zwyżce, nie sprawdzony wiado-

regu lat. Dość powiedzieć, że gdy przeważnie praktykuje się w eko-

bezrolnym mieszkańcom Trok. Projekt ten rozszerzony został przez Radę Miejską dn. 18.VII.

i wybrać delegację dla porozu- mienia się z Sejmikiem, nie usz-

Oto jest cała prawda w sprawa- wie rzekomej parcelacji bez od-

branis wzmiankowanego podatku deficytu budżetowego gmin zostały

NIEWOLNICA.

Powieść historyczna. (Z angielskiego).
— Umówmy się o do czasu— rzekł Gorlias — uwatam, że naj-

żenie. Przypuszczał, iż nie jest to niewolnica, tylko przebrana dama.

— Bardzo to prosta rzecz, którą macie spełnić.
— Co Jaśnie wielmożna pani każe?

— Gdzie jest ten list?— Spytał niedowierzająco.
— Zaraz zobaczycie go — tu zwróciła się do swych służebnych

Upartemu majtkowi poczęło coś świąta w głowie. Uśmiechnął się tajemniczo:

coś, jakby dumę męską, na myśl, iż może się przydać pięknej Are-

Kino-Teatr „HELIOS”

OSTATNI DZIEŃ! Zakończenie tytanicznego filmu światła

GOLGOTA UCZCIWEJ KOBIECY (La maison du mystere) TEN, KTO

Dr. Leon Ginsberg

Klacz wierzchowa

OWCE Smaczne

Kino Kamealne „Polonja”

„Oskarżam...” (J'accuse) współczesny dramat w 9 aktach

Uwaga! Codziennie koncerty Wileńskiej Orkiestry Symfonicznej.

Doktor D. ZELDOWICZ

Pierwszorzędna polska pracownia bielińskich i wileńskich

Skrzynek

KINO-TEATR „LUX”

Z tajemnic toru wyścigowego

„Dziecko Polskie”

Doktor D. ZELDOWICZ

Poszukuje

Wdowa

Miejski Klonatograf

Dante

Komplety szkolne

Doktor D. ZELDOWICZ

Wdowa

Wdowa

„Dziecko Polskie” Szkoła początkowa i przedszkole (Froebel)

„Dziecko Polskie” Szkoła początkowa i przedszkole (Froebel)

Komplety szkolne

Doktor D. ZELDOWICZ

Wdowa

Wdowa

Ogłoszenie. Stacja Miejska Kolei Państwowych w Wilnie

BYŁY MAJSTER PAWEŁ BURE FIRM „W. JUREWICZ”

Dr. E. Suszyński

Dr. K. Sokołowski

Mieszkania

Wdowa

UWAGA! Najwygodniej ogłoszenia do wszystkich bez wyjątku

M. MROZOWICZ PASTA DO OBUWIA

Dr. Jan Pióro

Dr. Marjan Mienicki

Mieszkania

Wdowa

MELBE szafy, stoły, garnitury salono-

SZKLENIE

Dr. Jan Pióro

Dr. Blumowicz

Mieszkania

Wdowa